

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Biennii Peripatetici

Complectens Quæstiones Logicales Una Cum Institutionibus Dialecticis Ad Antiquorum Recentiorumque Mentem Resolutas, Nec Non Juxta Modernam Scholarum Peripateticarum Methodum Elaboratas & Explicatas

Kretz, Marquard

Herbipoli, 1749

§. 3. An detur universale Nominalium?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52248](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52248)

to deduci possint! *Si ais*, saltem dantur ideæ communes & universales. *R. D.* Dantur in mente *C.* dantur extra intellectum. *Subdist.* Dantur ideæ universales strictè tales *N.* improprie universales, v. g. in repræsentando. *C.*

§. III.

An Detur Universale Nominalium?

228. *Nota.* *Nominales* non alia esse universalia contendebant, quàm voces & conceptus formales pluribus rebus communes; unde etiam à vocibus seu nominibus *Nominales* postea audièrunt. Horum doctrinam ab interitu (id quod commune opinionum à communi aliorum iudicio abhorrentium fatum est) vindicavit Guillelmus Ochamus Scoti discipulus. *Conceptus* Universalia naturalia dixere; quia ex natura sua objecta repræsentant. *Voces* appellaverunt Universalia arbitraria; eoquòd objecta sua non ex natura, sed ex instituto significant.

229. *Dico.* Nec voces, nec conceptus formales sunt verum universale. *Ratio est.* Quia nec voces, nec conceptus formales sunt unum aptum inesse aut prædicari de multis. *Prob. 1. pars.* Si tantum vox prædicaretur de multis (quòd enim non sit universale *in essendo*, ipsi Patroni hujus sententiæ tenent) ergo hæc v. g. propositio: *Homo est animal*, faceret hunc sensum: *vox hominis est vox animalis*, quod certè ridiculum & manifestè falsum est. *Prob. 2. pars.* Quod non est primò & per se prædicabile, id non est universale metaphysicum aut logicum;
sed

sed conceptus non sunt primò & per se prædicabiles; aliàs hæc propositio: *Domus ista spectat ad me*, haberet hunc sensum: *conceptus istius domus est idem cum conceptu ad me spectantis*, quod nemini non ridiculum videtur. *Confir. S. Anselmus lib. de incarnat. verbi. c. 2.* Dialecticos ab hac *Nominalium* sententia deterret his verbis: *Cautissimè ad sacræ pagine quæstiones accedant; sunt monendi illi utique nostri temporis Dialectici (imò Dialecticæ hæretici) qui quidem non nisi statum vocis putant esse universales substantias.* Sub finem hæc addit: *Qui enim nondum intelligit, quo modo plures homines in specie sunt unus homo, qualiter in illa secretissima, & altissima natura comprehendet, quo modo plures personæ, quarum singula quæque est perfectus Deus, sint unus Deus?* Accedit autoritas *Arist.* qui *lib. de Interpret. c. 5.* asserit, *rerum quasdam esse universales, quasdam singulares.* Et *Poster. c. 2.* inquit: *Universalia intellectu, singularia sensu cognosci.* Et *lib. 7. Metaphys. c. 14. &c.* Disputans adversus Platonem, non reprehendit illum, quod senserit res esse universales; sed quod res communes admiserit extra singularia.

230. *Obj. 1.* Conceptus possunt prædicari de pluribus; ergo sunt universale in prædicando. *R. D. ant.* Conceptus *objectivi* possunt prædicari de pluribus. *C.* Conceptus *formales*, *Subdist.* Possunt prædicari *ut quod N. ut quo C.* *Si ais*, soli conceptus formales obtinent locum prædicati; ergo hi soli prædicantur *ut quod. R. D. ant.* Obtinent locum prædicati *formalis C.*
præ-

prædicati *objectivi*. N. *Si instes*. Bene dico: Hic conceptus est conceptus; *item* hæc vox est vox; ergo conceptus & voces prædicantur *ut quod*. R. D. *Conf.* Conceptus & voces formaliter sumptæ prædicantur *ut quod* N. materialiter sumptæ. C. *Si urgeas*. Teste *Arist. in Categoriis. c. de substantia*. Species & genera substantiarum non sunt substantiæ. *Infers*: ergo erunt conceptus. *Subsumis*. Sed species & genera substantiarum sunt universalia; ergo conceptus sunt universalia. R. Explico *Aristotelem*. Species & genera substantiarum non sunt substantiæ *primæ* C. *secundæ* N. substantiæ *primæ* sunt singulares, quia hæc omnibus aliis substantiant tanquam primum fundamentum. Substantiæ *secundæ* sunt universales, quia non substantiant aliis omnibus substantiis, v. g. singularibus, *vid. Dialect. P. Du Trieu. a. 1. de substantia*. Distinguitur tamen substantia secunda ab accidentibus, cum accidentia sint in subiecto in hæfionis: substantiæ autem secundæ insunt primis essentialiter. *Vid. P. Du Trieu. loc. cit.*

231. *Obj. 2.* Solæ voces prædicantur de pluribus univocè & divisim; ergo hæc erunt universale. *Prob. ant.* Solæ voces habent sensum; ergo solæ voces prædicantur univocè, h. e. in eodem sensu. Deinde solæ voces habent singulare & plurale; ergo hæc solæ prædicantur divisim, i. e. de singulis in singulari, & de pluribus in plurali. R. D. *1. partem ant.* Solæ voces habent sensum objectivum N. habent sensum formalem. C. D. *etiam 2. partem.* Solæ

voces habent singulare & plurale grammaticale C. objectivum. N.

232. *Observe I.* Non negatur conceptus & voces esse universale *in significando* aut *repræsentando*, quod per se singulare esse potest; sed negatur ea esse universalia strictè talia *in essendo* & *prædicando*. II. Sicut ab aliis rebus singularibus abstrahi potest universale, ita à multis conceptibus aut vocibus præscindi potest ratio communis, quæ verè sit universalis. Verùm hæc non est *Nominalium* sententia, sed Peripateticorum, ut videre est apud *Conimbricenses in Præfat. Porphyrii* q. 1. a. 2.

§. IV.

An detur universale Fonseca & Cajetani?

233. *Nota 1.* Triplicem naturæ statum admittit *Fonseca*, nimirum statum essentialis sive possibilitatis, statum contractionis sive existentiae, & statum abstractionis sive objectivum. In *statu essentialis* voluit naturam esse priorem suis individuis, & indifferentem, ut contrahatur ad hoc vel illud individuum, & pro hoc statu ante omnem intellectum naturam voluit esse verè universalem. Hanc genuinam *Fonseca* fuisse sententiam multi tum in impressis, tum in manuscriptis tradunt, contra quos *Fonsecam* defendit *P. Alev. Tract. 1. Disp. 2. c. 1. §. 3. subsect. 4.* ubi, hunc statum etiam secundum *Fonsecam* extra intellectum non dari, ex ipsis *Fonseca* verbis probat & deducit. In *statu contractionis* docuit naturam universalitatem suam rursus *Amittere*

tere